

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YATIRIM ALGILARI: CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ VE ERCİYES ÜNİVERSİTESİNDE BİR ARAŞTIRMA

Araştırma Makalesi / Research Article

Işık, K. C., Ayık, A. ve Koç, S. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Yatırım Algıları: Cumhuriyet Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesinde Bir Araştırma. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(1), 44-68.

Geliş Tarihi: 28.02.2019

Kabul Tarihi: 31.05.2019

E-ISSN: 2149-3871

Dr. Kasım Can IŞIK
Sivas Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü
canm001@gmail.com
ORCID No: 000-0002-9637-8889

Ayşegül AYIK
Sivas Numune Hastanesi
aasci58@hotmail.com
ORCID No: 0000-0002-1175-7629

Doç. Dr. Selahattin KOÇ
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
İşletme Bölümü
skoc@cumhuriyet.edu.tr
ORCID No: 0000-0003-4285-5632

ÖZ

Bu çalışmada geleceğin potansiyel yatırımcıları olan üniversite öğrencilerinin yatırıma yönelik bakış açıları ve algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada, 4. sınıf üniversite öğrencilerinin yatırım algı düzeyleri incelenmiştir. Araştırmada kolayda örnekleme yöntemiyle en fazla sayıda kişiye ulaşılmaya çalışılmıştır. Finans dersleri alan öğrenciler örneklem olarak tercih edilmiştir. Cumhuriyet ve Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin iktisat, işletme ve maliye bölümlerinin 4. sınıfında okuyan öğrencilerinden 422 öğrenci örneklem olarak alınmıştır. Farklı üniversitelerde ve bölümlerdeki öğrencilerin yatırıma bakış açısı ve ilgisi; ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, yatırım, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz alanlarındaki temel bilgi düzeyleri açısından incelenmiş ve anlamlı farklılıklar belirlenmiş; Ayrıca finansal davranışlarının hangi doğrultuda olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin alt grup başarıları ile okudukları üniversiteler arasında homojen bir dağılım bulunmuştur. Öğrencilerin okudukları bölüm ile başarı puanları arasında homojen bir dağılım bulunmuştur. İktisat, işletme ve maliye bölümü öğrencilerinin en başarılı oldukları

alan finansal tablolar, en başarısız oldukları ise yatırım alanı olmuştur. Sonuç olarak üniversiteler ve bölümler açısından öğrencilerin yatırım algısı konusunda benzer bakış açıları ve bilgi düzeylerine sahip olduğu görülmüş olup, finansal davranışlar konusunda ise anlamlı farklılıklara rastlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Yatırım Algısı, Finansal Davranışlar.

INVESTMENT PERCEPTIONS OF UNIVERSITY STUDENTS: A RESEARCH IN CUMHURİYET UNIVERSITY AND ERCIYES UNIVERSITY

ABSTRACT

In this study, it is tried to determine the perspectives and perceptions of university students who are potential investors of the future. In this study, investment perception levels of 4th year university students were tried to be examined. In the study, it was tried to reach the maximum number of people with easy sampling method. Students taking financial courses were preferred as a sample. We were taken as a sample 422 students from the 4th year of economics, business administration and finance departments of the Faculty of Economics and Administrative Sciences in Cumhuriyet and Erciyes University. The perspective and interest of the students in different universities and departments; economic and financial, individual banking, retirement and insurance, investment, tax and legislation, mathematics and interest in terms of basic knowledge levels were examined and significant differences were determined; In addition, the direction of financial behavior were determined. A homogeneous distribution was found between the subgroup success of the students and the universities they studied. A homogeneous distribution was found between the students' faculty sections and achievement scores. The most successful field of economics, business and finance department students were financial statements and the most unsuccessful were investment areas. As a result, it has been seen that students have similar perspectives and knowledge levels about investment perception in terms of universities and departments, significant differences were found in financial behaviors.

Keywords: University Students, Investment Perception, Financial Behavior.

1. GİRİŞ

Bireylerin yatırım tercihlerini incelemek ve finansal karar verme mekanizmalarını anlayabilmek makro anlamda yatırımların ekonomik büyümenin tetikleyici olması, mikro anlamda finansal kuruluşların bireylerin farklılıklarını göz önünde bulunduran ürünler sunabilmesi ya da finansal danışmanların bireylerin özelliklerine uygun tavsiyeler verebilmesi bakımından önemlidir. Bu bağlamda bugünün ve geleceğin potansiyel yatırımcıları olan öğrencilerin yatırım algılarının analiz edilmesi önemlidir. Yatırımla deneyimleri, bakış açıları ve bilgi birikimleri pozitif ya da negatif

olması onların yaşamlarının ileriki dönemlerinde finansal risk alma eğilimlerini olumlu ya da olumsuz olarak etkileyerek finans piyasasına katkı sağlayacaktır.

Finansal bilgi düzeyleri bireylerin bugünkü yaşam standartlarından, yaşamın son evrelerine kadar olan tüm süreci etkilemektedir. Öğrenciler gerek gündelik, gerekse uzun dönemli planlarında, harcamalardan, yatırımlara kadar birçok durumda finansal karar almaları gerekir. Bu kararların alınması finansal durum bilgisi ile doğrudan etkilidir. Öğrencilerin bu kararları doğru ve etkin alabilmesi, finansal bilgi düzeyleri ve finansal olaylara bakış açıları ile ilgilidir. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin yatırımla ilgili bilgi düzeylerinin hangi boyutta olduğu tespit edilmeye çalışılacaktır. Bu çalışmadaki amaç; farklı üniversitelerdeki ve bölümlerdeki öğrencilerin, yatırıma ilgisi ve borsalara bakışları açısından anlamlı farklılıklar olup/olmadığının tespit edilmesidir.

Sözlük anlamı olarak yatırım, belirli bir kaynağın ya da değer, gelir elde etmek amacıyla kalıcı bir biçimde kullanılması olarak tanımlanırken, işletme literatüründe işletmelerin sürekliliğini sağlamak için yaptığı bütün harcamaları kapsamaktadır şeklinde tanımlanmıştır (Türko, 1999: 1).

Elde bulunan varlıkların mal ve hizmet üretimi dışında kullanılmasına finansal yatırımlar denir. Finansal yatırımlar çok çeşitli amaçlarla yapılabilirken 4 temel maddede sıralanabilir: Bunlar: Belirli bir faiz geliri elde etmek, işletmeye uzun süreli bir likitide rezervi yaratmak, işletmenin ekonomik güç ve itibarını artırmak ve vergiye tabi olmayan türden menkul değerler, hazine bonoları, gelir ortaklığı senedi satın alarak vergiye ilişkin avantajlardan yararlanmaktır (Karan, 2011: 3).

Finansal davranışlar günlük hayatın içerisinde alışveriş yapmaktan, yatırım yapmaya, kredi kullanımından, tasarruf yapmaya kadar finansal araç ve bilgilerin nasıl işlediği ile ilgilenmektedir. Finansal davranışlar; nakit akımı yönetimi, kredi yönetimi, birikim ve yatırım olmak üzere 4 ana başlıkta toplanabilir (Hilgert ve Hogart, 2003: 310-311). Amerika'da yapılan bir araştırmaya göre finansal bilgi ve davranışların şekillenmesi okuldan daha çok evde ve aile içinde gerçekleşmektedir. Bunun yanı sıra ev, araba alma gibi kararlarda aile içinde, arkadaş grupları içinde tartışarak karar verme öne çıkmaktadır. Araştırmaya katılanların 3'te 1'i finansal konularda karar vermeden önce yardım aldıklarını belirtmişlerdir (NFCC, 2007: 1-2).

Öğrencilerin yatırım algısı ile ilgili araştırmaların yapılması önemlidir. Ancak bundan önce birikim, harcama, kredi gibi konulara odaklanmak gerekmektedir. Bireylerin temel finansal davranışları olarak nitelendirilebilecek konularda nasıl davrandığını ortaya koymak bir açıdan borsa algı düzeylerinin de belirlenmesi anlamına da gelmektedir.

Öğrencilerin yatırım algısı bir tutum ya da davranışını değil yatırım ve finansal konulardaki bilgi düzeyini ifade etmektedir.

Yapılan bir araştırmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun para biriktirme alışkanlığına sahip olduğunu ancak, para biriktirme konusunda hangi araçların daha yaygın kullanıldığına ilişkin araştırmalara ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir. Bu nedenle öğrencilere hem birikimlerini değerlendirecek hem de para biriktirme konusunda kendilerine motivasyon sağlayacak finansal araçları tanıtmak gerekmektedir (Kieschnick, 2006: 58-59).

Finansal davranışın bilgi ile bağlantılı olması nedeniyle bireylerin finansal bilgileri edindikleri kaynaklar önemlidir. Bireyler çok farklı kaynaklardan bilgi edinebilirler ancak, deneyim, arkadaşlar ve aile, medya en başta gelen kaynaklar arasında yer almaktadır. Bu kaynaklardan alınan bilgiler bireysel durumlara göre değerlendirilir ve pratiğe dönüştürülür. Finansal bilgi kaynakları ile finansal pratikler arasında anlamlı bir korelasyon bulunmaktadır (Hilgert ve Hogarth, 2003: 318). Üniversite öğrencileri, yakın gelecekte iş yaşamına dâhil olarak para kazanmaya başlayan bir kitle olacağı için bankalar tarafından kredi kartı verme ve kullanma potansiyeli olan bir grup olarak görülmektedir. Bu durumun nedeni olarak öğrencilerin aktif bir yaşam tarzı sürmeleri, seyahat etmeleri, internet alışverişi yapmaları gibi etkenler değerlendirilmektedir. Öğrencilik zamanlarında her ne kadar gelirleri sınırlı olsa da, yakın gelecekte düzenli bir gelire sahip olacakları düşünülmektedir. Kredi kartlarının sağladığı “şimdi al, sonra öde” olanakları sayesinde borçlanma olanakları da sunulmaktadır (Robb, 2007: 2-3). Bu bakımdan üniversite öğrencilerinin harcama alışkanlıkları ve buna bağlı olarak para yönetimi davranışlarının incelenmesi önem taşımaktadır.

Amerikalı araştırmacıların üniversite öğrencilerine yönelik olarak yaptıkları araştırmalarda genel olarak öğrencilerin finansal bilgiler konusunda oldukça yetersiz oldukları ancak, kredi kartı kullanımında daha fazla bilgi sahibi oldukları belirtilmektedir (Robb, 2007: 18). Bunun nedeni olarak ise kredi kartı kullanımının diğer finansal araçlara göre gündelik yaşamda daha fazla kullanılması olarak ifade edilmektedir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Bireylerin yatırım algıları incelendiğinde çok farklı denek gruplarına yönelik çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalar işletmelere yönelik olduğu gibi, hane halkına, yatırımcılara ve öğrencilere yönelik olabilmektedir. Üniversite öğrencilerinin bu kapsamda bilgilerinin ölçülmesi literatürde son yıllarda oldukça çalışılan konu olmasına karşın üniversiteler arası değerlendirmelerin yapıldığı çalışma oldukça azdır. Yatırım algısı ile

ilgili olarak yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmalar aşağıda yer almaktadır.

Chen ve Volpe (1998) ABD’de yaptıkları çalışmalarında 924 üniversite öğrencisinin finansal bilgi dđzeyleri, finansal bilgileri ile öğrencilerin özellikleri arasındaki ilişki ve öğrencilerin finansal bilgilerinin dđŐünce ve kararlar üzerindeki etkisini incelemiŐlerdir. İŞletme alanlarında eğitim alanlar, erkekler, son sınıf öğrencileri, 30 yaŐın üzerinde ve tecrübeli bireylerin finans bilgilerinin daha yüksek dđzeyde olduğunu belirlenmiştir. Çalışma sonucunda üniversite ğrencilerinin yeterli finans bilgisine sahip olmadıklarını ve bilgi gerektiren kararlarda hata yapabilecekleri belirtilmiŐtir.

Beal ve DelpachŐtra (2003) Avustralya’da öğrencilerin finansal okuryazarlık dđzeyini belirlemeye çalıŐmıŐlardır. Finansal okuryazarlık dđzeyinin dđŐük olduğunu tespit etmişlerdir. İŞ deneyimine sahip ve yüksek gelirli öğrencilerin okuryazarlık dđzeylerini daha yüksek bulmuŐlardır.

Sabri vd. (2010) Malezya’da yaptıkları çalışmada üniversite ğrencilerinin karŐılaŐtıkları finansal sorunlar ve finansal davranışlar ile finansal okuryazarlık dđzeyleri arasındaki iliŐkiyi incelemiŐlerdir. Çalışma verilerine gđre finansal okuryazarlık dđzeyi yüksek olan öğrencilerin finansal sorunlar ile daha az karŐılaŐtıkları ve olumlu finansal davranışlar gđsterdikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Sohn vd. (2012) Ergenlik ağındaki 1185 birey bilgisini içeren 2006 yılına ait Kore Ulusal Finansal Okuryazarlık AraŐtırması verisini kullanarak yaptıkları çalışmada öncelikli finansal sosyalleŐme aracı medya olan ve bir banka hesabı olan bireylerin finansal okuryazarlık dđzeylerinin yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca parayı bir mal veya ödöl olarak gđrenlerin para biriktirmekten kaçınanlara gđre daha yüksek dđzeyde finansal okuryazar olduklarını, orta dđzeyde harçlık alan öğrencilerin de yüksek dđzeyde harçlık alan gruba gđre finansal okuryazarlık dđzeylerinin daha yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

Boakye ve Kansanba (2013) bir üniversitede yaptığı araştırmada öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyesini incelemiŐlerdir. Çalışma sonucunda öğrencilerin okuryazarlığı ülke ortalamasından yüksek çıkmıştır. Ayrıca ğrencilerin finansal bilgi ve davranışları arasında olumlu bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Bayram (2010) alıŐmasında Anadolu Üniversitesi İİBF ve Porsuk MYO öğrencilerinden basit rassal örnekleme yoluyla seçilen 600 kiŐilik bir gruba anket uygulayarak finansal okuryazarlık davranışlarını ve para yđnetimine ilişkin alışkanlıklarını ölçümlemeyi amaçlamıŐtır. Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin finansal okuryazarlık dđzeylerinin dđŐüklüklerinin farkında olmadıklarını, para harcama ve yđnetme

alışkanlıklarının kaynağının aileleri olduğunu, finansal bilgi kaynaklarının çoğunlukla televizyon ve internet olduğunu, virman, gayrimenkul sertifikası, temerrüt gibi temel finansal kavramları bilme düzeylerinin düşük olduğunu tespit etmişlerdir. Fakülte öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin meslek yüksekokulu öğrencilerinden daha yüksek olduğunu ve dolayısıyla finansal eğitimin uzun vadede daha etkin olmasına rağmen kısa vadede de bu düzeyin artırılması için aktif yöntemler bulunması gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

Temizel ve Bayram (2011) çalışmalarında Anadolu Üniversitesi İİBF öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini ölçümlemeyi amaçlamışlardır. Fakültede öğrenim gören 500 öğrenciye anket uygulamışlardır. Geçerli olan 433 anketten elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin finansal gelişmeleri daha çok televizyon ve internet aracılığıyla takip ettikleri, finansal bilgi düzeylerini abartma eğiliminde oldukları, finansal bilgi kaynaklarının yüksek oranda aileleri olduğu, finansal okuryazarlık ile ilgili temel kavramları bilmekten uzak olduklarını tespit etmişlerdir. Finansal okuryazarlık düzeylerinin yükseltilmesi için eğitim-öğretim içeriklerinin bu doğrultuda oluşturulması gerektiğini savunmuşlardır.

Ergün vd. (2014) çalışmalarında Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini araştırmak amacıyla 448 öğrenciden kolayda örneklem yöntemiyle seçilen 275 tanesine anket uygulamışlardır. Sonuç olarak öğrencilerin temel düzeyde okuryazar olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra cinsiyete göre öğrencilerin temel enflasyon, borsanın temel işlevi, hisse senedi çeşitlendirmesi bilgilerinin değiştiğini, öğretim etkinliklerine göre temel enflasyon ve faiz oranlarının tahvil fiyatlarına etkisine ilişkin bilgilerinin değiştiğini, aylık ortalama hane gelirine göre ise varlık çeşitlendirme bilgilerinin ve temel enflasyon bilgilerinin değiştiğini belirlemiştir.

Kılıç vd. (2015) çalışmalarında finansal okuryazarlık düzeyinin erkek öğrencilerde kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çalışma, günlük olarak para yatırma ve çekme gibi işlemler nedeniyle öğrencilerin bireysel bankacılık konusunda daha yüksek oranda bilgiye sahip olduğu, yatırım konusunda ise en düşük düzeyde bilgi sahibi olduğu belirlenmiştir. Ayrıca müfredatlarında finans vb. derslerinin yer aldığı İİBF öğrencilerinin finansal bilgi düzeyinin diğer fakültelerden daha fazla olduğu ortaya çıkmıştır. Bu da öğrencilerin finansal eğitim almasının yarattığı farklılığı ispatlamaktadır.

Özdemir vd. (2015) çalışmalarında Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören 235 öğrenciye finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemek üzere anket uygulamışlar ve geçerli olan 221 anketi analize dâhil etmişlerdir. OECD finansal okuryazarlık ölçeğini

Türkiye koşullarına uyarlayarak oluşturdukları 21 maddelik anket ile 4 ayrı hipotezi test etmişler ve öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinin yüksek olduğunu tespit etmişlerdir.

Çam ve Barut (2015) Gümüşhane Üniversitesi'ndeki öğrencilerin finansal davranışlarını ve finansal okuryazarlık düzeylerini tespit etmek amacıyla yapılan çalışmada 400 ön lisans öğrencisi örnekleme dâhil edilmiştir. Araştırmada öncelikli olarak parayı harcama ve yönetme davranışları belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgular ise öğrencilerin finansal okuryazar olmadıklarını göstermektedir.

Alkaya ve Yağlı (2015) Nevşehir'de İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) İşletme, İktisat ve Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik bölümü öğrencilerinden seçilen 185 öğrenci ile yapılan çalışmada öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri araştırılmıştır. Çalışma sonucunda finansal davranış ile finansal tutum arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir.

3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Günden güne karmaşıklaşan finansal olaylarla karşı karşıya olan genç nesillerin finansal konularda bilgi düzeylerinin literatürdeki kaynaklarda tam yeterli olmaması finansal durum tespitleri ve yatırım algılarının tespit edilmesinin önemini artırmaktadır. Literatürde finansal konularda çalışmanın çok olmasına karşın üniversiteler arası karşılaştırmaların yapıldığı çalışma sayısı oldukça düşüktür. Piyasaların sağlıklı yapıya oturması onu doğru anlamak ve uygulamaktan geçmektedir. Bu çalışmanın amacı; üniversite öğrencilerinin yatırımlara ilgisinin hangi boyutta olduğunun durum tespitidir. Bu amaca bağlı olarak, öğrencilerin yatırım konusunda ne kadar bilgiye sahip olduğu, bazı temel finansal konularda ne kadar başarılı oldukları, finansal konularda ne tür davranışlar sergiledikleri tespit edilmektedir. Ayrıca Sivas ve Kayseri ili baz alınarak yapılan çalışmada; aynı bölge içerisinde yer alan, benzer özelliklere sahip olan bu iki ilde yatırım algısı açısından benzerlik ya da farklılıkların tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada, lisans düzeyindeki son sınıf üniversite öğrencilerinin yatırım algı düzeyleri ölçülmeye çalışılmış ve bu kapsamda Cumhuriyet Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi'nde 01-31 Mayıs 2016 tarihlerinde bir anket uygulanmıştır. Araştırmanın evrenini Cumhuriyet Üniversitesi'nden 1410, Erciyes Üniversitesi'nden 1134 oluşturmaktadır. Kolay örnekleme yöntemiyle en fazla sayıda kişiye ulaşılmaya çalışılmıştır. Finans dersleri almış öğrenciler tercih edilmiştir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi son sınıf iktisat, işletme ve maliye bölümlerinden olmak üzere toplam 422 öğrenci örnekleme dâhil edilmiştir. Ulaşılan bu rakam $\alpha=0,05$ anlamlılık

düzeyinde söz konusu evreni temsil etme açısından kabul edilebilecek bir örneklem büyüklüğüdür. Öğrencilere anketin amacı açıklanmış ve sorulara kendilerine göre en doğru cevabı vermeleri istenmiştir.

Anket dokuz bölümden oluşmaktadır. İlk iki bölüm demografik özellik ve finansal davranış profilini oluşturmaya yönelik sorular içermektedir. Son yedi bölüm ise yatırım algısını ölçmeye yönelik olan farklı alt kategorilerden oluşmaktadır. Son yedi bölümde yer alan sorular öğrencilerin genel ekonomi ve finans, bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım, vergi ve mevzuat, genel matematik ve faiz hesaplamaları konusundaki bilgilerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Anket formu hazırlama sürecinde ilgili literatürde yer alan Sarıgül (2015)'te yaptığı çalışmada kullanılan sorular esas alınmıştır. Ayrıca araştırmacılar tarafından geliştirilen sorulara da yer verilmiştir. İlk bölümde öğrencilerin yaş, cinsiyet, üniversite, bölüm, öğretim türü, anne-baba, eğitim durumu, çalışma durumu, kişisel harcama, hane geliri ve yaşamını geçirdiği yere ilişkin demografik sorular yer almaktadır. İkinci bölüm ise yatırım yapma durumu, yatırım kanalı, yatırım tercihi, finansal gelişme takip aracı, finansal durum yönetme başarısı, finansal durum bilgi edinme yolu, finansal yardım ihtiyacı, aylık bütçe yapma durumu, kredi kartı kullanma alışkanlığı, bireysel emeklilik sistemine katılım, internet bankacılığı kullanımına ilişkin sorular içermektedir. Üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizinci bölümde “Doğru”, “Yanlış” ve “Fikrim Yok” cevap seçenekleri ile sorulan sorulardan oluşmaktadır. Dokuzuncu bölüm matematik ve faiz hesaplamaları ile ilgili çoktan seçmeli soruları içermektedir. Öğrencilerin finans gündemini takip edip etmediklerini gözlemek amacıyla tüm sorular içerisinde 6 soru belirlenerek yeni bir alt kategori oluşturulmuştur. Finans gündemi başlığı altında incelenen bu sorular son 7 bölümde yer alan 2., 6., 16., 17., 29. ve 33. sorulardan oluşmaktadır.

4. BULGULAR

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 22 programında değerlendirilmiştir. Veriler yorumlanırken t testi, ki-kare testi, Anova testi ve çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey HSD testi kullanılmıştır.

Cronbach Alfa Katsayısı hesaplanarak 0,656 bulunmuştur. Bu değere göre ölçeğin orta düzeyde bir güvenilirlik katsayısına sahip olduğu ve ölçeğin istatistik tutumlarının belirlenmesinde güvenilirlik düzeyi orta düzeyde güvenilir ölçme sonuçlarının elde edilebileceğini göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik bilgileri aşağıda Tablo 1’de yer almaktadır:

Tablo 1: Üniversitelere Göre Demografik Özelliklerin Dağılımı

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER		Cumhuriyet Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi		Toplam	
		Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Bay	91	21,6	92	21,8	183	43,4
	Bayan	124	29,4	115	27,3	239	56,6
Yaş	21	19	4,5	20	4,7	39	9,2
	22	67	15,9	60	14,2	127	30,1
	23	72	17,1	65	15,4	137	32,5
	24	26	6,2	31	7,3	57	13,5
	25	12	2,8	14	3,3	26	6,2
	26 ve üstü	19	4,5	17	4,0	36	8,5
Baba Eğitim Düzeyi	Okuryazar değil	3	0,7	3	0,7	6	1,4
	Okuryazar	6	1,4	5	1,2	11	2,6
	İlköğretim	95	22,5	87	20,6	182	43,1
	Lise	77	18,2	74	17,5	151	35,8
	Üniversite	29	6,9	35	8,3	64	15,2
	Lisansüstü	5	1,2	3	0,7	8	1,9
Anne Eğitim Düzeyi	Okuryazar değil	16	3,8	9	2,1	25	5,9
	Okuryazar	13	3,1	10	2,4	23	5,5
	İlköğretim	129	30,6	138	32,7	267	63,3
	Lise	45	10,7	42	10,0	87	20,6
	Üniversite	9	2,1	5	1,2	14	3,3
	Lisansüstü	3	0,7	3	0,7	6	1,4
Yaşadığı Yer	Büyükşehir	44	10,4	38	9,0	82	19,4
	Şehir	124	29,4	109	25,8	233	55,2
	İlçe	32	7,6	37	8,8	69	16,4
	Kasaba	3	0,7	6	1,4	9	2,1
	Köy	12	2,8	17	4,0	29	6,9

Öğrencilerin okudukları üniversite ile baba eğitim düzeyi, anne eğitim düzeyi ve yaşadığı yer arasındaki farklılıkları tespit etmek için yapılan ki kare testi sonuçları ve bunlarla ilgili hipotezler Tablo 2’de yer almaktadır. Buna göre okunulan üniversiteye göre bu değişkenler arasında herhangi bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo 2: Üniversitelere Göre Ailenin Eğitim Düzeyi ve Yaşanılan Yere Ait Hipotezler ve Ki Kare Testi Sonuçları

	Hipotez	P değeri	Sonuç
Baba Eğitim Düzeyi	H1: Üniversite bazında babaların eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır	,923 >0,05	Hipotez Reddedilmiştir
Anne Eğitim Düzeyi	H2: Üniversite bazında annelerin eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır	,586 >0,05	Hipotez Reddedilmiştir
Yaşadığı Yer	H3: Üniversite bazında öğrencilerin yaşadığı yer arasında anlamlı bir farklılık vardır	,481 >0,05	Hipotez Reddedilmiştir

Öğrencilerin okudukları üniversite ile çalışma durumu ve aylık kişisel harcamalara ilişkin veriler Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3: Üniversitelere Göre Çalışma Durumu, Aylık Kişisel Harcama ve Aylık Hane Gelirine Ait Bilgiler

		Cumhuriyet Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi		Toplam	
		Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)
Çalışma Durumu	Evet, Tam Zamanlı	11	2,6	7	1,7	18	4,3
	Evet, Yarı Zamanlı	24	5,7	16	3,8	40	9,5
	Hayır	180	42,7	184	43,6	364	86,2
Aylık Kişisel Harcama	250 TL ve Altı	22	5,2	14	3,3	36	8,5
	251-500 TL Arası	85	20,1	83	19,7	168	39,8
	501-750 TL Arası	50	11,	53	12,6	103	24,4
	751-1000 TL Arası	28	6,6	30	7,1	58	13,7
	1000 TL’nin Üstü	30	7,1	27	6,4	57	13,5

Öğrencilerin okudukları üniversite ile çalışma durumu ve aylık kişisel harcamalarına ilişkin farklılıkları tespit etmek için yapılan ki kare testi sonuçları ve bunlarla ilgili hipotezler Tablo 4’de yer almaktadır. Buna göre okunulan üniversiteye göre bu değişkenler arasında herhangi bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo 4: Üniversitelere Göre Çalışma Durumu ve Aylık Kişisel Harcamalara Ait Hipotezler ve Ki Kare Testi Sonuçları

	Hipotez	P değeri	Sonuç
Çalışma Durumu	H4: Üniversite bazında çalışma durumları arasında anlamlı bir farklılık vardır.	,301 >0,05	Hipotez Reddedilmiştir
Aylık Kişisel Harcama	H5: Üniversite bazında aylık kişisel harcamaları arasında anlamlı bir farklılık vardır.	,742 >0,05	Hipotez Reddedilmiştir

Öğrencilerin okudukları üniversitelere göre borsaya yatırım yapma durumu, yatırım kanalı tercihleri ve yatırım tercihlerine ilişkin veriler Tablo 5’de yer almaktadır.

Tablo 5: Üniversitelere Göre Borsaya Yatırım Yapma Durumu, Yatırım Kanalı Tercihleri ve Yatırım Tercihlerine Ait Bilgiler

		Cumhuriyet Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi		Toplam	
		Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)
Borsaya Yatırım Yapma Durumu	Evet	14	3,3	6	1,4	20	4,7
	Hayır	201	47,6	201	47,6	402	95,3
Borsaya Yatırım Yapanların Yatırım Kanalı	Bireysel	5	25,0	3	15,0	8	40,0
	İnternet	2	10,0	0	0,0	2	10,0
	Telefon	0	0,0	0	0,0	0	0,0
	Banka	4	20,0	0	0,0	4	20,0
	Diğer	3	15,0	3	15,0	6	30,0
Yatırım Tercihleri	Hisse Senedi	20	4,7	12	2,8	32	7,6
	Tahvil	8	1,9	0	0,0	8	1,9
	Hazine Bonosu	10	2,4	10	2,4	20	4,7
	Repo	0	0,0	0	0,0	0	0,0
	Altın	128	30,3	125	29,6	253	60,0
	Banka Mevduatı	6	1,4	10	2,4	16	3,8
	Yatırım Fonu	6	1,4	0	0,0	6	1,4
	Döviz	29	6,9	50	11,8	79	18,7
Hiçbiri	8	1,9	0	0,0	8	1,9	

Öğrencilerin okudukları üniversitelere göre borsaya yatırım yapma durumu, borsaya yatırım yapanların yatırım kanalı tercihi ve yatırım tercihlerine ilişkin farklılıkların tespiti için yapılan ki kare testi sonuçları ve bunlarla ilgili hipotezler Tablo 6'dır. Buna göre okunulan üniversiteye göre sadece yatırım tercihleri açısından bir farklılık bulunmuştur. Erciyes Üniversitesi yatırım tercihleri açısından daha yüksek ortalamaya sahiptir.

Tablo 6: Üniversitelere Göre Borsaya Yatırım Yapma Durumu, Yatırım Kanalı Tercihleri ve Yatırım Tercihlerine Ait Hipotezler ve Ki Kare Testi Sonuçları

	Hipotez	P değeri	Sonuç
Borsaya Yatırım Yapma Durumu	H6: Üniversite bazında borsaya yatırım yapma arasında anlamlı bir farklılık vardır.	,129>0,05	Hipotez Reddedilmiştir
Borsaya Yatırım Yapanların Yatırım Kanalı	H7: Üniversite bazında borsaya yatırım yapanların yatırım kanalı arasında anlamlı bir farklılık vardır.	,269>0,05	Hipotez Reddedilmiştir
Yatırım Tercihleri	H8: Üniversite bazında öğrencilerin yatırım tercihleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.	,000>0,05	Hipotez Kabul Edilmiştir

Öğrencilerin üniversitelere göre finansal gelişmeleri takip etme aracı, finansal durum yönetme başarısı, finansal bilgi edinme yolu ve finansal yardım ihtiyacı tercihlerine ilişkin veriler Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7: Üniversitelere Göre Finansal Gelişmeleri Takip Aracı, Finansal Durum Yönetme Başarısı, Finansal Bilgi Edinme Yolu ve Finansal Yardım İhtiyacı Tercihlerine Ait Bilgiler

		Cumhuriyet Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi		Toplam	
		Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)
Finansal Gelişmeleri Takip Etme Aracı	Gazete	9	2,1	8	1,9	17	4,0
	Kitap	2	0,5	0	0,0	2	0,5
	Dergi	2	0,5	0	0,0	2	0,5
	Televizyon	23	5,5	16	3,8	39	9,2
	İnternet	179	42,4	183	43,4	362	85,8
Finansal Durum Yönetme Başarısı	Oldukça Başarılı	61	14,5	62	14,7	123	29,1
	Ortalama Başarılı	132	31,2	118	28,0	250	59,2
	Başarısız	22	5,2	27	6,4	46	11,6
Finansal Bilgi Edinme Yolu	Aile	96	22,7	85	20,1	181	42,9
	Okul	56	13,3	62	14,7	118	28,0
	Arkadaşlar	5	1,2	0	0,0	5	1,2
	İnternet	33	7,8	31	7,3	64	15,2
	Kitap-Dergi vb.	11	2,6	12	2,8	23	5,5
	Henüz Edinilmedi	14	3,3	17	4,0	31	7,3
Finansal Yardım İhtiyacı	Evet	152	36,0	131	31,0	283	67,1
	Hayır	63	14,9	76	18,0	139	32,9

Öğrencilerin okudukları üniversitelere göre finansal gelişmeleri takip etme aracı, finansal durum yönetme başarısı, finansal bilgi edinme yolu ve finansal yardım ihtiyacı tercihlerine ilişkin farklılıkları tespit etmek için yapılan ki kare testi sonuçları ve bunlarla ilgili hipotezler Tablo 8’de yer almaktadır. Buna göre okunulan üniversiteye göre bu değişkenler arasında herhangi bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo 8: Üniversitelere Göre Finansal Gelişmeleri Takip Aracı, Finansal Durum Yönetme Başarısı, Finansal Bilgi Edinme Yolu ve Finansal Yardım İhtiyacı Tercihlerine Ait Hipotezler ve Ki Kare Testi Sonuçları

	Hipotez	P değeri	Sonuç
--	---------	----------	-------

Finansal Gelişmeleri Takip Etme Aracı	H9: Üniversite bazında finansal gelişmeleri takip etme aracı arasında anlamlı bir farklılık vardır	,266 >0,05	Hipotez Reddedilmiştir
Finansal Durum Yönetme Başarısı	H10: Üniversite bazında finansal durum yönetme başarısı arasında anlamlı bir farklılık vardır	,562 >0,05	Hipotez Reddedilmiştir
Finansal Bilgi Edinme Yolu	H11: Üniversite bazında finansal durum bilgi edinme yolu arasında anlamlı bir farklılık vardır	,285 >0,05	Hipotez Reddedilmiştir
Finansal Yardım İhtiyacı	H12: Üniversite bazında finansal yardım ihtiyacı arasında anlamlı bir farklılık vardır	,129 >0,05	Hipotez Reddedilmiştir

Öğrencilerin okudukları üniversitelere göre aylık bütçe yapma, para biriktirme alışkanlığı, kredi kartı kullanımı, bireysel emeklilik sistemine katılım ve internet bankacılığı kullanımı tercihlerine ilişkin veriler Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9: Üniversitelere Göre Aylık Bütçe Yapma, Para Biriktirme Alışkanlığı, Kredi Kartı Kullanımı, Bireysel Emeklilik Sistemine Katılım Ve İnternet Bankacılığı Kullanımı Tercihlerine Ait Bilgiler

		Cumhuriyet Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi		Toplam	
		Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)	Frekans	Yüzde (%)
Aylık Bütçe Yapma	Evet	150	35,5	144	34,1	294	69,6
	Hayır	65	15,4	63	14,9	128	30,3
Para Biriktirme Alışkanlığı	Evet	95	22,5	95	22,5	190	45,0
	Hayır	120	28,4	112	26,5	232	54,9
Kredi Kartı Kullanımı	Evet	123	29,1	120	28,4	243	57,5
	Hayır	92	21,8	87	20,6	179	42,4
Bireysel Emeklilik Sistemine Katılım	Evet	13	3,1	11	2,6	24	5,7
	Hayır	202	47,9	196	46,4	398	94,3
İnternet Bankacılığı Kullanımı	Evet	108	25,6	105	24,9	213	50,5
	Hayır	107	25,4	102	24,2	209	49,6

Öğrencilerin okudukları üniversitelere göre aylık bütçe yapma, para biriktirme alışkanlığı, kredi kartı kullanımı, bireysel emeklilik sistemine katılım ve internet bankacılığı kullanımı tercihlerine ilişkin farklılıkları tespit etmek için yapılan ki kare testi sonuçları ve bunlarla ilgili hipotezler Tablo 10'da yer almaktadır. Buna göre okunulan üniversiteye göre bu değişkenler arasında herhangi bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo 10: Üniversitelere Göre Aylık Bütçe Yapma, Para Biriktirme Alışkanlığı, Kredi Kartı Kullanımı, Bireysel Emeklilik Sistemine Katılım ve İnternet Bankacılığı Kullanımı Tercihlerine Ait Hipotezler ve Ki Kare Testi Sonuçları

	Hipotez	P değeri	Sonuç
Aylık Bütçe Yapma	H13: Üniversite bazında aylık bütçe yapma arasında anlamlı bir farklılık vardır	1,00>0,05	Hipotez Reddedilmiştir
Para Biriktirme Alışkanlığı	H14: Üniversite bazında para biriktirme alışkanlığı arasında anlamlı bir farklılık vardır	,799>0,05	Hipotez Reddedilmiştir
Kredi Kartı Kullanımı	H15: Üniversite bazında kredi kartı kullanımı arasında anlamlı bir farklılık vardır	,952>0,05	Hipotez Reddedilmiştir
Bireysel Emeklilik Sistemine Katılım	H16: Üniversite bazında bireysel emeklilik sistemine katılım arasında anlamlı bir farklılık vardır.	,909>0,05	Hipotez Reddedilmiştir
İnternet Bankacılığı Kullanımı	H17: Üniversite bazında internet bankacılığı kullanımı arasında anlamlı bir farklılık vardır.	,997>0,05	Hipotez Reddedilmiştir

Araştırmaya katılan öğrencilere “Yatırım Algısı”, “Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans”, “Bireysel Bankacılık”, “Emeklilik ve Sigortacılık”, “Finansal Tablolar”, “Yatırım”, “Vergi ve Mevzuat”, “Matematik ve Faiz Hesaplamaları” ve “Finans Gündemi” alanlarında olmak üzere toplam 9 alanda 38 farklı soru sorulmuş ve başarı puanları ölçülmüştür. Aylık bütçe yapma, para biriktirme alışkanlığı, kredi kartı kullanımı, bireysel emeklilik sistemine katılım ve internet bankacılığı kullanımının başarı puanlarını etkileyip etkilemediğini ölçmek amacıyla t testi yapılmıştır. Aralarında farklılık çıkan değişkenlere ait test sonuçları Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11: Aylık Bütçe Yapma, Para Biriktirme Alışkanlığı, Kredi Kartı Kullanımı, Bireysel Emeklilik Sistemine Katılım ve İnternet Bankacılığı Kullanımının Başarı Puanları ile İlişkisi

	Farklılık Olan Başarı Puanı Türü	N	$\bar{x}$	t	p
Aylık Bütçe Yapma	Matematik Ve Faiz Hesaplamaları Başarı Puanları	294	,600	3,341	,001
Para Biriktirme Alışkanlığı	Yatırım Algısı Başarı Puanı	190	,660	2,403	,017
	Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans Başarı Puanı	190	,728	2,563	,011
	Matematik Ve Faiz Hesaplamaları Başarı Puanları	190	,600	1,978	,049

Kredi Kartı Kullanımı	Yatırım Başarı Puanı	243	,488	-3,670	,000
Bireysel Emeklilik Sistemine Katılım	Emeklilik ve Sigortacılık Başarı Puanı	24	,725	2,043	,042
İnternet Bankacılığı Kullanımı	Yatırım Algısı Başarı Puanı	213	,664	3,332	,001
	Bireysel Bankacılık Başarı Puanı	213	,705	2,405	,017
	Emeklilik ve Sigortacılık Başarı Puanı	213	,689	4,402	,000
	Yatırım Başarı Puanı	213	,554	2,537	,012
	Vergi ve Mevzuat Başarı Puanı	213	,716	3,012	,003
	Finans Gündemi Başarı Puanı	213	,689	4,330	,000

Aylık bütçe yapanların matematik ve faiz hesaplamaları başarı puanları, aylık bütçe yapmayanların matematik ve faiz hesaplamaları başarı puanlarından anlamlı derecede ($p<0,05$) daha yüksek bulunmuştur. Para biriktirme alışkanlığı olanların yatırım algısı, temel düzeyde ekonomi ve finans, matematik ve faiz hesaplamaları başarı puanları, para biriktirme alışkanlığı olmayanların borsa algısı, temel düzeyde ekonomi ve finans, matematik ve faiz hesaplamaları başarı puanlarından anlamlı derecede ($p<0,05$) daha yüksek bulunmuştur. Kredi kartı kullananların yatırım başarı puanları, kredi kartı kullanma alışkanlığı olmayanların yatırım başarı puanlarından anlamlı derecede ($p<0,05$) daha düşük bulunmuştur. Bireysel emeklilik sistemine katılımı olanların emeklilik ve sigortacılık başarı puanları, katılımı olmayanların emeklilik ve sigortacılık başarı puanlarından anlamlı derecede ($p<0,05$) daha yüksek bulunmuştur. İnternet bankacılığı kullananların yatırım algısı, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, yatırım, vergi ve mevzuat, finans gündemi başarı puanları, kullanmayanların borsa algısı, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, yatırım, vergi ve mevzuat, finans gündemi başarı puanlarından anlamlı derecede ($p<0,05$) daha yüksek bulunmuştur.

Borsaya yatırım kanalı tercihi, yatırım tercihi, finansal gelişmeleri takip aracı, finansal durum yönetme başarısı ve finansal bilgi edinme yolunun başarı puanlarını etkileyip etkilemediğini ölçmek amacıyla ANOVA testi uygulanmıştır. Aralarında farklılık çıkan değişkenlere ait test sonuçları Tablo 12’de yer almaktadır. Hangi alt değişkenler arasında bu farklılığın olduğunu ölçmek için ise Tukey Testi uygulanmıştır. Anlamlı farklılıklar içeren sonuçlar ise Tablo 13’de yer almaktadır.

Tablo 12: Borsa Yatırım Kanalı Tercih, Yatırım Tercih, Finansal Gelişmeleri Takip Aracı, Finansal Durum Yönetme Başarısı ve Finansal Bilgi Edinme Yolunun Başarı Puanları ile İlişkisi

	Farklılık Olan Başarı Puanı Türü	N	F	p
Borsa Yatırım Kanalı Tercih	Yatırım Algısı Başarı Puanı	20	4,278	,021
Yatırım Tercih	Yatırım Algısı Başarı Puanı	422	4,562	,000
	Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans Başarı Puanı	422	3,498	,001
	Yatırım Başarı Puanı	422	3,380	,002
	Vergi ve Mevzuat Başarı Puanı	422	3,822	,000
	Finans Gündemi Başarı Puanı	422	6,857	,000
Finansal Gelişmeleri Takip Aracı	Bireysel Bankacılık Başarı Puanı	422	2,844	,024
	Vergi ve Mevzuat Başarı Puanı	422	4,297	,002
	Matematik ve Faiz Hesaplamaları Başarı Puanı	422	3,877	,004
	Finans Gündemi Başarı Puanı	422	2,587	,036
Finansal Durum Yönetme Başarısı	Yatırım Algısı Başarı Puanı	422	9,485	,000
	Bireysel Bankacılık Başarı Puanı	422	4,623	,010
	Yatırım Başarı Puanı	422	6,702	,001
	Vergi ve Mevzuat Başarı Puanı	422	7,070	,001
	Matematik ve Faiz Hesaplamaları Başarı Puanı	422	6,311	,002
	Finans Gündemi Başarı Puanı	422	5,355	,005
Finansal Bilgi Edinme Yolu	Emeklilik ve Sigortacılık Başarı Puanı	422	4,981	,000
	Finansal Tablolar Başarı Puanı	422	3,069	,010
	Yatırım Başarı Puanı	422	2,951	,012
	Finans Gündemi Başarı Puanı	422	2,851	,015

Tablo 13: Borsaya Yatırım Yapanların Yatırım Kanalı Tercih, Yatırım Tercih, Finansal Gelişmeleri Takip Aracı, Finansal Durum Yönetme Başarısı Ve Finansal Bilgi Edinme Yolunun Başarı Puanları ile İlişkisine Ait Tukey Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

	Farklılık Olan Başarı Puanı Türü	Farklılık Olan Alt Değişkenler	Fark	Standart Hata	P
Yatırım Kanalı Tercih	Vergi ve Mevzuat	İnternet - Banka	,500	,135	,009
Yatırım Tercih	Yatırım Algısı	Döviz - Altın	,608	,144	,001
	Temel Ekonomi ve Finans	Hazine Bonosu - Döviz	,322	,979	,024
	Yatırım	Hazine Bonosu - Altın	,171	,056	,047
	Vergi ve Mevzuat	Hisse Senedi - Altın	,133	,040	,020
	Finans Gündemi	Hazine Bonosu - Altın	,219	,046	,000
Finansal Gelişmeleri Takip Aracı	Bireysel Bankacılık	Gazete - İnternet	,113	,047	,045
	Vergi ve Mevzuat	Gazete - Televizyon	,209	,062	,007
	Matematik ve Faiz	Televizyon - İnternet	,113	,038	,024
	Finans Gündemi	Gazete - İnternet	,164	,052	,014

Finansal Durum Yönetme Başarısı	Yatırım Algısı	Başarılı - Başarısız	,089	,019	,000
		Başarısız-Ortalama	-,046	,018	,024
		Ortalama Başarılı -	,034	,012	,016
	Bireysel Bankacılık	Başarılı - Başarısız	,092	,032	,013
		Başarısız-Ortalama	,454	,030	,279
		Ortalama Başarılı -	,046	,020	,072
	Yatırım	Başarılı - Başarısız	,136	,041	,003
		Başarısız-Ortalama	,061	,038	,236
		Ortalama Başarılı -	,075	,027	,014
	Vergi ve Mevzuat	Başarılı - Başarısız	,117	,036	,004
		Başarısız-Ortalama	,043	,033	,393
		Ortalama Başarılı -	,073	,024	,005
	Matematik ve Faiz Hesaplamaları	Başarılı - Başarısız	,101	,038	,022
		Başarısız-Ortalama	,020	,035	,841
		Ortalama Başarılı -	,081	,025	,003
Finans Gündemi	Başarılı - Başarısız	,101	,035	,011	
	Başarısız-Ortalama	,020	,035	,841	
	Ortalama Başarılı -	,060	,023	,025	
Finansal Bilgi Edinme Yolu	Emeklilik ve Sigortacılık Puanı	İnternet - Okul	,114	,028	,001
	Finansal Tablolar	Okul – Kitap Dergi vb.	,195	,052	,003
	Finans Gündemi	Kitap – Henüz Edinmeme	,175	,057	,028

İnternet ve banka aracılığıyla yatırım yapan öğrencilerin, vergi ve mevzuat başarı puanları arasında ($p < 0,05$) anlamlı farklılık vardır. İnternet aracılığıyla yatırım yapanlar, banka aracılığıyla yatırım yapanlardan vergi ve mevzuat konusunda daha başarılıdır. Döviz yatırımı yapmayı tercih eden öğrencilerin yatırım algısı altına yatırım yapmayı tercih eden öğrencilerden daha yüksektir. Hazine bonosuna yatırım yapmayı tercih eden öğrenciler temel düzeyde ekonomi ve finans konusunda dövize yatırım yapmayı tercih eden öğrencilerden daha başarılıdır. Hazine bonosuna yatırım yapmayı tercih eden öğrenciler yatırım konusunda altına yatırım yapmayı tercih eden öğrencilerden daha başarılıdır. Hisse senedine yatırım yapmayı tercih eden öğrenciler vergi ve mevzuat konusunda altına yatırım yapmayı tercih eden öğrencilerden daha başarılıdır. Hazine bonosuna yatırım yapmayı tercih eden öğrenciler finans gündemi konusunda altına yatırım yapmayı tercih eden öğrencilerden daha başarılıdır. Finansal gelişmeleri gazete aracılığıyla takip eden öğrenciler bireysel bankacılık konusunda internet aracılığıyla finansal gelişmeleri takip eden öğrencilerden daha başarılıdır. Finansal gelişmeleri gazete aracılığıyla takip eden öğrenciler vergi ve mevzuat konusunda televizyon aracılığıyla finansal gelişmeleri takip eden öğrencilerden daha başarılıdır. Finansal gelişmeleri televizyon aracılığıyla takip eden öğrenciler matematik ve faiz hesaplamaları konusunda internet

aracılığıyla finansal gelişmeleri takip eden öğrencilerden daha başarılıdırlar. Finans gündemini gazete aracılığıyla takip eden öğrenciler internet aracılığıyla finansal gelişmeleri takip eden öğrencilerden daha başarılıdırlar.

Finansal durumunu yönetme konusunda kendini başarılı gören öğrenciler yatırım algıları, bireysel bankacılık, yatırım, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları, finans gündemi konusunda, kendini başarısız gören öğrencilerden daha başarılıdırlar. Finansal durumunu yönetme konusunda kendini orta düzeyde başarılı gören öğrenciler yatırım algıları, yatırım, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları, finans gündemi konusunda, başarısız gören öğrencilerden daha başarılıdırlar. Finansal durum yönetme bilgilerini internet aracılığıyla edinen öğrenciler, emeklilik ve sigortacılık konusunda okul aracılığıyla edinen öğrencilerden daha başarılıdırlar. Finansal durum yönetme bilgilerini okul aracılığıyla edinen öğrenciler, finansal tablolar konusunda kitap-dergi aracılığıyla edinen öğrencilerden daha başarılıdırlar. Finansal durum yönetme bilgilerini kitap-dergi aracılığıyla edinen öğrenciler, finans gündemi konusunda henüz edinmeyen öğrencilerden daha başarılıdırlar.

Öğrencilerin okudukları üniversite ile yatırım algısı, temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları ve finans gündemi bilgisi başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespiti için t testi yapılmıştır. Buna göre Tablo 14 düzenlenmiş olup üniversitelere göre herhangi bir anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Tablo 14: Üniversitelere Göre Başarı Puanları

Başarı Puanı Türü	Üniversite	N	$\bar{x}$	P
Yatırım Algısı Başarı Puanı	Cumhuriyet Üniversitesi	215	,653	,178>0,05
	Erciyes Üniversitesi	207	,638	
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans Başarı Puanı	Cumhuriyet Üniversitesi	215	,690	,369>0,05
	Erciyes Üniversitesi	207	,655	
Bireysel Bankacılık Başarı Puanı	Cumhuriyet Üniversitesi	215	,690	,442>0,05
	Erciyes Üniversitesi	207	,676	
Emeklilik ve Sigortacılık Başarı Puanı	Cumhuriyet Üniversitesi	215	,651	,998>0,05
	Erciyes Üniversitesi	207	,651	
Finansal Tablolar Başarı Puanı	Cumhuriyet Üniversitesi	215	,758	,493>0,05
	Erciyes Üniversitesi	207	,743	
Yatırım Başarı Puanı	Cumhuriyet Üniversitesi	215	,547	,062>0,05
	Erciyes Üniversitesi	207	,502	
Vergi ve Mevzuat Başarı Puanı	Cumhuriyet Üniversitesi	215	,702	,082>0,05
	Erciyes Üniversitesi	207	,666	
Matematik ve Faiz Hesaplamaları Başarı Puanı	Cumhuriyet Üniversitesi	215	,578	,866>0,05
	Erciyes Üniversitesi	207	,574	
Finans Gündemi Başarı Puanı	Cumhuriyet Üniversitesi	215	,654	,440>0,05
	Erciyes Üniversitesi	207	,639	

Öğrencilerin bölümleri ile yatırım algısı, temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları ve finans gündemi bilgisi başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespiti için ANOVA testi yapılmıştır. Buna göre Tablo 15 düzenlenmiş olup bölümlere göre herhangi bir anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Tablo 15: Bölümlere Göre Başarı Puanları

		N	$\bar{x}$	F	P
Yatırım Algısı Başarı Puanı	İktisat	158	64,2	,211	,810>,05
	İşletme	197	64,9		
	Maliye	67	64,3		
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans Başarı Puanı	İktisat	158	66,0	,216	,806>,05
	İşletme	197	68,7		
	Maliye	67	66,4		
Bireysel Bankacılık Başarı Puanı	İktisat	158	69,2	,449	,638>,05
	İşletme	197	67,3		
	Maliye	67	68,9		
Emeklilik ve Sigortacılık Başarı Puanı	İktisat	158	65,3	,140	,869>,05
	İşletme	197	64,7		
	Maliye	67	66,0		
Finansal Tablolar Başarı Puanı	İktisat	158	74,8	,014	,986>,05
	İşletme	197	75,1		
	Maliye	67	75,4		
Yatırım Başarı Puanı	İktisat	158	49,4	2,941	,054>,05
	İşletme	197	55,5		
	Maliye	67	51,0		
Vergi ve Mevzuat Başarı Puanı	İktisat	158	68,2	,391	,676>,05
	İşletme	197	69,2		
	Maliye	67	66,6		
Matematik ve Faiz Hesaplamaları Başarı Puanı	İktisat	158	56,2	1,042	,354>,05
	İşletme	197	59,3		
	Maliye	67	55,8		
Finans Gündemi Başarı Puanı	İktisat	158	64,6	,169	,845>,05
	İşletme	197	65,1		
	Maliye	67	63,4		

Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde araştırmada yatırımın yapıldığı araç çeşidi, finansal durumu yönetebilme durumu ve aylık bütçe yapma durumuna göre çeşitli farklılıklar tespit edilmiştir.

5. SONUÇ

Bu çalışmada finansal konularda eğitim alan Cumhuriyet ve Erciyes Üniversitesi son sınıf iktisat, işletme ve maliye bölümü öğrencilerinin yatırım algıları karşılaştırılmıştır. Öğrencilerin yatırım algılarının yanı sıra finansal davranışları ve temel finansal bilgileri de değerlendirilmiştir.

İnternet aracılığıyla yatırım yapanlar, banka aracılığıyla yatırım yapanlardan vergi ve mevzuat konusunda daha başarılı çıkmışlardır. Dövizle yatırım yapmayı tercih eden öğrencilerin yatırım algısı altına yatırım yapmayı tercih eden öğrencilerden daha yüksektir. Hazine bonosuna yatırım yapmayı tercih eden öğrenciler temel düzeyde ekonomi ve finans konusunda dövizle yatırım yapmayı tercih eden öğrencilerden daha başarılı çıkmışlardır. Hazine bonosuna yatırım yapmayı tercih eden öğrenciler altına yatırım yapmayı tercih eden öğrencilerden daha başarılı çıkmışlardır. Hisse senedine yatırım yapmayı tercih eden öğrenciler vergi ve mevzuat konusunda altına yatırım yapmayı tercih eden öğrencilerden daha başarılı çıkmışlardır. Hazine bonosuna yatırım yapmayı tercih eden öğrenciler finans gündemi konusunda altına yatırım yapmayı tercih eden öğrencilerden daha başarılı çıkmışlardır.

Finansal gelişmeleri gazete aracılığıyla takip eden öğrenciler bireysel bankacılık konusunda internet aracılığıyla finansal gelişmeleri takip eden öğrencilerden daha başarılı çıkmışlardır. Finansal gelişmeleri gazete aracılığıyla takip eden öğrenciler vergi ve mevzuat konusunda televizyon aracılığıyla finansal gelişmeleri takip eden öğrencilerden daha başarılı çıkmışlardır. Finansal gelişmeleri televizyon aracılığıyla takip eden öğrenciler matematik ve faiz hesaplamaları konusunda internet aracılığıyla finansal gelişmeleri takip eden öğrencilerden daha başarılı çıkmışlardır. Finansal gelişmeleri gazete aracılığıyla takip eden öğrenciler finans gündemi konusunda internet aracılığıyla finansal gelişmeleri takip eden öğrencilerden daha başarılı çıkmışlardır.

Finansal durumunu yönetme konusunda kendini başarılı gören öğrenciler yatırım algısı, bireysel bankacılık, yatırım, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları, finans gündemi konusunda, kendini başarısız gören öğrencilerden daha başarılı çıkmışlardır. Finansal durumunu yönetme konusunda kendini orta düzeyde başarılı gören öğrenciler yatırım algısı, yatırım, vergi ve mevzuat, matematik ve faiz hesaplamaları, finans gündemi konusunda, başarısız gören öğrencilerden daha başarılı çıkmışlardır.

Finansal durum yönetme bilgilerini internet aracılığıyla edinen öğrenciler, emeklilik ve sigortacılık konusunda okul aracılığıyla edinen öğrencilerden daha başarılı çıkmışlardır. Finansal durum yönetme bilgilerini okul aracılığıyla edinen öğrenciler, finansal tablolar konusunda kitap-dergi aracılığıyla edinilen öğrencilerden daha başarılı çıkmışlardır. Finansal durum

yönetme bilgilerini kitap-dergi aracılığıyla edinen öğrenciler, finans gündemi konusunda henüz edinmeyen öğrencilerden daha başarılı çıkmışlardır.

Aylık bütçe yapanlar matematik ve faiz hesaplamaları konusunda, aylık bütçe yapmayanların daha başarılı çıkmışlardır. Para biriktirme alışkanlığı olanlar yatırım algısı, temel düzeyde ekonomi ve finans, matematik ve faiz hesaplamaları konusunda para biriktirme alışkanlığı olmayanlardan daha başarılı çıkmıştır

Kredi kartı kullananlar yatırım konusunda, kredi kartı kullanmayanlardan daha başarısız çıkmışlardır.

Bireysel emeklilik sistemine katılımı olanlar emeklilik ve sigortacılık konusunda katılımı olmayanlardan daha başarılı çıkmışlardır.

İnternet bankacılığı kullananlar yatırım algısı, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, yatırım, vergi ve mevzuat, finans gündemi konusunda internet bankacılığı kullanmayanlardan daha başarılı çıkmışlardır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin okudukları üniversiteler ile yatırım algısı ve alt grup başarıları homojen bir dağılım göstermektedir. Cumhuriyet ve Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin en başarılı oldukları alan finansal tablolarken, en başarısız oldukları ise yatırım alanıdır. Bölümlere göre öğrenciler finansal gelişmeleri en çok internetten takip etmekte, finansal konularda kendilerini orta düzeyde başarılı görmekte, finansal durum bilgilerini aileden edinmekte, finansal konularda yardıma ihtiyaç duymaktadırlar. Çalışmaya katılan öğrencilerin okudukları bölüm ile başarı puanlarına bakıldığında homojen bir dağılım göstermektedir. İktisat, işletme ve maliye bölümüm öğrencilerinin en başarılı oldukları alan finansal tablolar, en başarısız oldukları ise yatırım alanı çıkmıştır.

İlerde yapılacak çalışmalarda finansal bilgi kaynakları ve bu kaynakların bireyler tarafından nasıl seçildiği, finansal eğitimin hangi kanalları aracılığıyla daha etkili verilebileceği ve bireylerin yaşamlarının hangi aşamalarında finansal bilgi ve eğitime daha fazla gereksinim duyduğu araştırılarak literatüre katkı sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Alkaya A. ve Yağlı İ. (2015). Finansal Okuryazarlık – Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(40), 585-599.

Bayram, S. S. (2010). *Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi Davranışları: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Uygulama*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

- Beal, D. J. ve Delpachitra, S. B. (2003). Financial Literacy Among Australian University Students. *Economic Papers*, 22(1), 65-78.
- Boakye-Oppang P. K. ve Kansanba, R. (2013). An Assessment of Financial Literacy Levels Among Undergraduate Business Students in Ghana. *Research Journal of Finance and Accounting*, 4 (8), 36-49.
- Chen, H. ve Volpe, R. P. (1998). An Analysis of Personal Finance Literacy Among College Students. *Financial Services Review*, 7(2), 107-128.
- Çam A. V. ve Barut A. (2015). Finansal Okuryazarlık Düzeyi ve Davranışları: Gümüşhane Üniversitesi Ön Lisans Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*, 4(7), 63-72.
- Ergün, B., Şahin, A. ve Ergin, E. (2014). Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34), 847-864.
- Hilgerth, M. A., Hogarth, J. M. ve Sondra, G. B. (2003). Household Financial Management: The Connection Between Knowledge and Behavior. *Federal Reserve Bulletin*, 89(7), 309-322.
- Karan, M. B. (2011). *Yatırım Analizi ve Portföy Yönetimi*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kılıç, Y., Ata, H. A., ve Seyrek, İ. H. (2015). Finansal okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 66, 129-150.
- Kieschnick, D. A. (2006). *Financial Knowledge Levels and Savings Behaviors of Bermudian High School Seniors at Cedar Bridge Academy*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Iowa State University, Iowa.
- NFCC (National Foundation for Credit Counselling), (2007). *Financial Literacy Survey Summary Report*.
- Özdemir, A., Temizel, F., Sönmez, H. ve Er, F. (2015). Financial Literacy of University Students: A Case Study for Anadolu University, Turkey. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 11(24), 97-110.
- Robb, C.A. (2007). *College Students and Credit Card Use: The Effect of Personal Financial Knowledge on Debt Behavior*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of Missouri-Columbia, Missouri.
- Sabri, M. F., Macdonald, M., Masud, J. P., Laily, H., Tahira K. ve Othman, M.A. (2010). Savings Behavior and Financial Problems Among College Students: The Role of Financial Literacy in Malaysia. *Cross-Cultural Communication*, 6(3), 103-110.

Sarıgöl, H. (2015). Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Ölçeği: Geliştirme, Geçerlik ve Güvenirlik. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1, 200-218.

Sohn, S. H., Joo, S. H., Grable, J. E., Lee, S. ve Kim, M. (2012). Adolescents' Financial Literacy: The Role Of Financial Socialization Agents, Financial Experiences, And Money Attitudes in Shaping Financial Literacy Among South Korean Youth. *Journal of Adolescence*, 35, 969-980.

Temizel, F. ve Bayram, F. (2011). Finansal Okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(1), 73-86.

Türko, M. (1999). *Finansal Yönetim*, İstanbul: Alfa Basın Yayın Dağıtım.

EXTENDED SUMMARY

Purpose

In this study, it is tried to determine the perspectives and perceptions of university students who are potential investors of the future.

Methodology

In this study, investment perception levels of 4th year university students were tried to be determined. The mass of the study is 2544 4th year university student (1410 in Cumhuriyet University and 1134 in Erciyes University) In the study, it was tried to reach the maximum number of people with easy sampling method. Students who was taking financial courses were preferred as a sample. The Faculty of Economics and Administrative Sciences of 422 students, who attending the 4th class of economics, business administration and finance departments were participated in the survey. It can be accepted in terms of representing the universe at a level of $\alpha = 0.05$ significance, 422 in terms of the ability to represent the parent mass.

Firstly, the purpose of the questionnaire was explained to the students. Afterwards, they were asked to give the right answer to the questions. The survey has 9 chapters in total. The questions in the first 2 chapters are aimed at determining demographic characteristics and financial behavior profile. The last 7 chapters consist of different sub-categories which aim to measure investment perception. The questions in the last 7 sections aim to measure students' knowledge of general economics and finance, banking, pension and insurance, financial statements, investment, tax and legislation, general mathematics and interest calculations.

The survey questions used in the study of Sarigül (2015) were taken as the basis, while the questionnaire was created. In addition, survey questions developed by other researchers have also been used. Further more, a new sub-category has been set up to determine that, how much students follow the financial agenda. This sub-category is called the finance agenda and 6 questions are selected from all survey questions.

Findings

Research data were analyzed with SPSS 22 program. The t test, chi-square test, Anova test and Tukey HSD multiple comparison test were used to interpret the data. Cronbach alpha coefficient of the scale was found as 0.656. This value indicates that the scale can give moderate reliable measurement results.

The chi-square test was used to determine the differences between the students' university and father's education level and mother's education level. According to the results, there was no difference between these variables in terms of the university. The chi-square test was used to

determine the differences between the students' university and working status and monthly personal expenses. According to the results, there was no difference between these variables in terms of the university. The chi-square test was used to determine the differences between the students' university and financial development tool, financial situation management success, financial information tool and financial assistance needs preferences. According to the results, there was no difference between these variables in terms of the university. The chi-square test was used to determine the differences between the students' university and monthly budgeting, money accumulation habit, credit card usage, participation in private pension system and internet banking preferences. According to the results, there was no difference between these variables according to the university.

ANOVA test was used to determine whether there was a significant difference between the students' departments and investment perception, basic level economics and finance, retail banking, pension and insurance, financial statements, investment, tax and legislation, mathematics and interest calculations and finance agenda information. According to the results, there was no difference between these variables in terms of the university.

The perspective and interest of the students in different universities and departments; economic and financial, individual banking, retirement and insurance, investment, tax and legislation, mathematics and interest in terms of basic knowledge levels were examined and significant differences were determined. In addition, it was determined that the students are preferred which investment instruments. As a result, it is seen that students have similar knowledge levels about investment perception in terms of universities and departments and it has determined that there are significant differences about financial behaviors.

It was determined that there was a homogeneous distribution between the sub-group achievement of the students and the universities. It was determined that there was a homogeneous distribution between the sub-group achievement of the students' faculty sections. It was determined that the most successful subjects were the financial statements and the most unsuccessful subject was the investment, the students who are keeping on economics, business administration and finance departments.

Conclusion and Discussion

In the later studies it can be investigated that the resources of financial information and how these resources are selected by individuals. It can be investigated that financial education is more effectively giving to student, which channels is the best. In addition, it is possible to investigate at which stages of the lives of individuals more need for financial information and education.